

PS

ALLEHANDA OM VARJEHANDA

Avdelningen inleder ett nytt verksamhetsår, full av goda föresatser och – åtminstone tills vidare – tillförsikt om fortsatt tillflöde i förmulningshögen.

Själv har avdelningsföreståndaren faktiskt aldrig funderat över bokstäver och ord i termer av färg, men det låter sig självfallet göras och följdiriktigen försjönk han omgående i egna tankar över detta, såpass egna att spalten denna vecka var nära att förseñas.

Åtskilliga timmar ägnades således åt en ingående utprovning av Hedenbergs alfabetiska färgschema. Vilka färger och strukturer är sålunda inblandade i »avdelningen»? Tja, först blått, så en roströd eller terrakottafärgad träyta, därefter något glatt glidande, sist lite krämvitt och en avrundning i rostrött. Bilagan å sina sidor börjar med ett glatt glidande och går över i mustigt ockragult, så blir den blå med grov, rå yta för att sluta i vitt trä och rostrött.

Beskrivningen av avdelningen låter som en tämligen typisk föreståndarspalt, men vad som kan ligga bakom bilagens färger vågar han inte ha någon uppfattning om. Hur som helst är denna färgläggning av orden fascinerande. Tänk att ett fy hörs som ljusgrön sammet (även för hunden?), att en tå låter spetsigt mörkbrun, att död har en klang av mörkgrönt trä och att den tydliga närbesläktade jordgubben mognar från svart till rostrött via gulgrönt. Man kan bli poet av mindre.

För övrigt har föreståndarens samling av definitioner i hög grad berikats av en broschyr med smakprov ur en kommande nationalordbok, full med bekräftelser på den urgamlä insikten att vissa mer allmogliga företeelser ska man helt enkelt aldrig ge sig på att försöka definiera.

Den oförsiktige hamnar annars lätt i utläggningar som »mindre söt- och brackvatentfisk med taggig rygghäna» för att bena ut begreppet abborre eller »(ha viss plats att) befinna sig (på) för att sova, äta, vila sig och koppla av, särsk. i fråga om mer permanenta förhållanden» i stället för *bo*. Samlingens pärla är dock glasögonbeskrivningen »anordning för förbättring av synen eller skydd för ögonen bestående av ett optiskt (slipat) eller färgat glas för vardera ögat innefattat i en lätt ställning som vilar på näsryggen och öronens ovsidor».

Avdelningen vilar för att återkomma.

Om bokstävernas färg

Först ett förbehåll: kanske är detta allmänt känt eller vanligt, och i så fall överflödigt att orda om. Men ändå fres-tar det mig att skriva några rader om fenomenet, för att kanske få kommentarer från andra med liknande erfarenheter.

Alltså helt kort: orden har färg. Det har varit så för mig sedan barndomen. Några exempel: sand är ljusblå färg, jord svart, berg terrakottafärgat, fisk vit etc.

Vid närmare eftertanke visar det sig att ordens färg beror på de vokaler som ingår. För att ta dem i tur och ordning, med respektive färger:

A – blått, kort a ljusblått.

O – svart.

U – gulgrönt, som ung moss.

Å – mörkbrunt.

I – vitt, kort i kritvitt, långt i krämvitt.

E – rostrött, eller terrakotta.

Y – ljus grönt.

Ä – mustigt ockragult.

Ö – mörkgrönt.

På liknande sätt kan också konsonanter ha karaktär, men inte av färger utan av fysikaliska egenskaper. Några exempel:

T – något spetsigt.

R – grov, rå yta.

L – glatt glidande, eventuellt rinnande.

F – sammet.

M – mjukt som moss.

D – träyta.

Det verkar inte otroligt att konsonanterna helt enkelt är ljudhärmande, t ex vid beröring eller bearbetning.

Det förefaller troligt att vokalernas färg kan ha inflytande på valet av ord-sammansättningar och formuleringar, särskilt när man skall formulera något välljudande. För att ta just ordet »välljudande»: det börjar i fylligt gult, glider över i ljus mossgrönt för att studsas upp till ljusblått, och sedan sluta i en mjuklandning av terrakotta.

Lars Hedenberg

Om limerickar

Herr avdelningsföreståndare:

Själv vad någon kallat en fel dr och således ingen medicinman har jag läst den roliga artikeln om limerickar genom ohälsöförebyggande närståendes försorg.

Om genren är att säga att den inte är lätt. Den mångskrivande Åke Ohlmarks publicerade en gång ett arbete, där han avslutningsvis presenterade en limerick på varje svensk stad. (Det var på den tiden det fanns sådana i landet.) Men ju längre han kom från Göteborg, Vänersborg, Trelleborg, Helsingborg och närmade sig Sölvesborg eller vad han nu hade som slutmål, desto sämre blev limerickarna. Inte heller städer som Norrköping, Söderköping, Linköping eller rätt och slätt Köping undgick nödrimmen.

Det enda medicinskt influerade bi-drag som »springs to the mind» är limericken om helbrägdagöraren från Deal:

*There was a faith healer from Deal
who said: although pain is not real,
when I sit on a pin
and it punctures my skin
I dislike what I fancy I feel.*

Med oprofessionella hälsningar
Bengt Stolt
Uppsala

Dr Tess

